ZAŁOŻENIA DO STRATEGII SENIORALNEJ GMINY CZCHÓW NA LATA 2026–2030

Materiał do dalszych prac nad lokalną strategią senioralną

opracowany w ramach projektu
„Seniorzy dla Wspólnoty – Strategia, Muzyka i Wartości”

realizowanego przez Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Czchowskiej
we współpracy z Gminną Radą Seniorów w Czchowie

Czchów, wrzesień 2026

Dofinansowane przez Unię Europejską

sieć splot wartości

STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ ZIEMI CZCHOWSKIEJ

GMINNA RADA SENIORÓW W CZCHOWIE

1. Wprowadzenie

Starzenie się mieszkańców jest jednym z procesów, które w kolejnych latach będą coraz wyraźniej wpływać na sposób organizowania usług publicznych, pomocy społecznej, transportu, działań zdrowotnych i oferty kulturalnej. Jednocześnie współcześni seniorzy są grupą bardzo zróżnicowaną. Wielu z nich pozostaje samodzielnych, aktywnych i chce uczestniczyć w życiu swojej miejscowości. Inni potrzebują coraz większego wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, dostępie do zdrowia, rehabilitacji czy przemieszczaniu się.

Znaczenie strategii senioralnej w Polsce będzie w kolejnych latach systematycznie rosło. Na koniec 2025 r. w Polsce mieszkało około 10 mln osób w wieku 60 lat i więcej, co stanowiło 26,9% społeczeństwa, natomiast do 2050 r. liczba seniorów może wzrosnąć do około 12,4 mln i stanowić niemal 40% ludności. Szczególnie szybko będzie rosła liczba najstarszych seniorów – populacja osób w wieku 85 lat i więcej ma zwiększyć się z około 0,84 mln do 1,7 mln, podczas gdy liczba osób w wieku produkcyjnym może spaść do około 15,8 mln. Wraz z wiekiem wzrasta również ryzyko ograniczenia samodzielności: według badania EU-SILC 2024 ograniczenia związane ze zdrowiem deklarowało 33% osób w wieku 60–74 lata i 60,7% osób w wieku 75 lat i więcej. Oznacza to, że zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, zdrowotne, środowiskowe, transportowe i działania wspierające samodzielność seniorów będzie rosło, a polityka senioralna będzie miała coraz większe znaczenie także na poziomie gminnym.
Założenia do strategii senioralnej Gminy Czchów na lata 2026–2030 mają uporządkować najważniejsze potrzeby osób starszych i wskazać kierunki, które warto rozwijać w kolejnych latach. Nie są pełną strategią ani katalogiem wszystkich możliwych działań. Mają stanowić praktyczną podstawę do dalszych decyzji samorządu, Gminnej Rady Seniorów, jednostek gminnych, organizacji społecznych i innych partnerów działających na rzecz mieszkańców 60+.

Dokument opiera się na lokalnych danych i głosie samych seniorów. Ważne jest również zachowanie spójności ze Strategią Rozwoju Gminy Czchów do 2037 roku, przyjętą w grudniu 2025 r. Strategia wskazuje seniorów jako grupę wymagającą zarówno warunków do aktywności, jak i odpowiedniego wsparcia. Niniejsze opracowanie rozwija ten kierunek na podstawie materiału zebranego bezpośrednio w Gminie Czchów.

2. Jak przygotowano założenia

Prace nad założeniami nie opierają się na jednym badaniu. Materiał był zbierany przez kilka miesięcy w ramach projektu „Seniorzy dla Wspólnoty – Strategia, Muzyka i Wartości", realizowanego przez Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Czchowskiej we współpracy z Gminną Radą Seniorów w Czchowie. Proces rozpoczęło spotkanie konsultacyjne 25 lutego 2026 r., w którym uczestniczyło 20 osób. Tego samego dnia powołano 10-osobowy Zespół Projektowy, który następnie pracował nad organizacją konsultacji, przygotowaniem ankiet, analizą zebranych opinii i materiałów do strategii senioralnej.
W maju Zespół zdecydował, aby konsultacje prowadzić także podczas wydarzeń projektowych i dokumentować wypowiedzi uczestników. W czerwcu, po analizie pierwszych wyników, rozpoczęto opracowywanie założeń, a w kolejnych miesiącach kontynuowano analizę materiałów jakościowych i ilościowych.

Podstawę niniejszego opracowania stanowią w szczególności:

- dane przekazane przez Urząd Miejski i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, według stanu na początek września 2026 r.;
- Ankieta nr 1 „Głos Seniora – doświadczenia i potrzeby w Gminie Czchów" – 70 wypełnionych formularzy;
- Ankieta nr 2 „Potrzeby seniorów w Gminie Czchów – założenia do Strategii Senioralnej 2026–2030" – 121 formularzy;

- synteza wyników obu ankiet; łącznie przeanalizowano 191 formularzy, bez traktowania tej liczby jako 191 różnych osób, ponieważ część respondentów mogła uczestniczyć w obu badaniach;
- spotkania konsultacyjne, protokoły 10-osobowego Zespołu Projektowego oraz materiały z wydarzeń realizowanych w ramach projektu;
- propozycje i rekomendacje Gminnej Rady Seniorów w Czchowie;
- Strategia Rozwoju Gminy Czchów do 2037 roku oraz informacje o istniejących usługach i działaniach senioralnych.

3. Seniorzy w Gminie Czchów – krótka diagnoza

Według danych przekazanych przez Urząd Miejski/MOPS na początku września 2026 r. w Gminie Czchów mieszkało 2225 osób w wieku 60 lat i więcej. W tej grupie było 1694 mieszkańców w wieku 65+, 699 osób w wieku 75+ oraz 368 osób w wieku 80+. Sama liczebność najstarszych grup wieku pokazuje, że polityka senioralna nie może być traktowana jako obszar dodatkowy. Dotyczy ona znaczącej części lokalnej społeczności i powinna być brana pod uwagę przy planowaniu usług, infrastruktury, transportu i działań społecznych.

60+	**65+**	**75+**	**80+**
2225	1694	699	368

Dane Urzędu Miejskiego/MOPS – stan na początek września 2026 r.

Z danych społecznych wynika ponadto, że 89 osób w wieku senioralnym pobiera zasiłek pielęgnacyjny, a 7 osób zasiłek stały. Nie jest to pełny obraz potrzeb opiekuńczych, ale potwierdza obecność grupy mieszkańców wymagających bardziej regularnego wsparcia.

Jednocześnie wyniki ankiet nie pokazują seniorów wyłącznie jako grupy wymagającej pomocy. W Ankiecie nr 2 85% spośród 121 osób, które odpowiedziały na pytanie, oceniło jakość życia w gminie jako dobrą lub bardzo dobrą, a 95,9% respondentów czuło się w swojej okolicy bezpiecznie lub raczej bezpiecznie. 94,2% spośród 121 osób, które odpowiedziały na pytanie, uczestniczy w wydarzeniach przynajmniej od czasu do czasu.

W Ankiecie nr 1 większość odpowiadających w pytaniu o samodzielność deklarowała, że funkcjonuje samodzielnie.

To ważny punkt wyjścia. Strategia senioralna powinna być tworzona dla dwóch uzupełniających się grup: osób aktywnych, samodzielnych i zainteresowanych kulturą, edukacją, wyjazdami czy działalnością społeczną oraz osób, które ze względu na wiek, stan zdrowia, samotność lub ograniczoną mobilność potrzebują bardziej systematycznej pomocy.

4. Co już działa, co wynika ze Strategii i co pozostaje do rozwinięcia

Gmina Czchów nie zaczyna działań senioralnych od zera. Funkcjonują usługi opiekuńcze MOPS, prowadzony przez MOPS Klub Senior+, działania instytucji gminnych i organizacji społecznych oraz oferta kulturalna i integracyjna. W Klubie Senior+ prowadzone są zajęcia aktywizujące, kulturalne, edukacyjne i międzypokoleniowe, a także działania z zakresu edukacji cyfrowej i profilaktyki zdrowotnej. Dostępne są publiczne połączenia autobusowe i linie dowozowe. Klub Senior+ jest ważnym elementem lokalnej oferty, ale ze względu na ograniczoną liczbę miejsc nie może samodzielnie odpowiadać na potrzeby wszystkich seniorów w gminie.

Strategia Rozwoju Gminy Czchów do 2037 roku zawiera osobny kierunek dotyczący aktywnych i odpowiednio wspieranych seniorów oraz osób z niepełnosprawnością. Wskazuje m.in. potrzebę kompleksowej oferty usług senioralnych z uwzględnieniem transportu, utworzenia dziennego domu opieki dla osób starszych i/lub osób z niepełnosprawnością, rozwoju usług opiekuńczych, oferty czasu wolnego opartej na klubach seniora,

działań międzypokoleniowych oraz poprawy dostępności architektonicznej i cyfrowej budynków użyteczności publicznej.
Założenia do strategii senioralnej nie mają powtarzać Strategii Rozwoju Gminy. Ich rolą jest przełożenie ogólnych zapisów na potrzeby rozpoznane lokalnie oraz wskazanie, które działania warto kontynuować, które wymagają rozwinięcia, a gdzie potrzebne są nowe rozwiązania. W dalszej części dokumentu rozróżniono więc to, co już funkcjonuje, to, co zostało zapisane w Strategii, lecz nie ma jeszcze potwierdzenia realizacji, oraz rekomendacje wynikające z badań, konsultacji i pracy Gminnej Rady Seniorów.

Dobrym przykładem jest dzienne wsparcie seniorów. Strategia Rozwoju Gminy przewiduje utworzenie dziennego domu opieki dla osób starszych i/lub osób z niepełnosprawnością; w lokalnych rekomendacjach rozwiązanie to określono jako Dzienny Dom Seniora. W 2026 r. potrzebę takiej formy wsparcia dodatkowo potwierdziły ankiety prowadzone w ramach projektu realizowanego przez Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Czchowskiej we współpracy z Gminną Radą Seniorów. W Ankiecie nr 2 postulat dziennego domu opieki pojawił się 22 razy, a w pierwszym badaniu wskazywano potrzebę całodziennego Klubu Seniora lub Domu Dziennego Pobytu. W aktualnych materiałach gminnych nie ma informacji o uruchomieniu takiej placówki, dlatego jest to kierunek planowany, nadal wymagający dalszych prac.

Istotnym zasobem są także obiekty i instytucje, które już dziś mogą być wykorzystywane w działaniach dla osób starszych. Ośrodek Aktywności Społecznej „Leśniczówka" został dostosowany do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością i jest wykorzystywany przez Klub Senior+. Dostępne są również świetlice, remizy, szkoły oraz inne obiekty gminne w poszczególnych miejscowościach. W strategii senioralnej warto patrzeć na tę infrastrukturę jako na sieć możliwych miejsc aktywności, a nie wyłącznie na pojedynczy centralny obiekt.
Podobnie należy traktować zasoby organizacyjne. Na rzecz seniorów działają nie tylko Urząd i MOPS, ale również Gminna Rada Seniorów, instytucje kultury, biblioteka, stowarzyszenia, koła gospodyń wiejskich, OSP i osoby aktywne lokalnie. Część przedsięwzięć może być prowadzona wspólnie, a część przez partnerów społecznych. Dzięki temu polityka senioralna może opierać się na współpracy i lepszym wykorzystaniu tego, co już istnieje, zamiast każdorazowo tworzyć nowe struktury.
Warto przy tym wyraźnie odróżnić aktywizację od dziennego wsparcia. Klub Senior+ służy przede wszystkim integracji i zajęciom dla jego uczestników. Dzienny Dom Seniora odpowiadałby na inną potrzebę: zapewniał regularny, bezpieczny pobyt i wsparcie osobom, które nie wymagają opieki całodobowej, ale ze względu na wiek, zdrowie lub ograniczoną samodzielność potrzebują bardziej stałej pomocy. Obie formy mogą działać równolegle i wzajemnie się uzupełniać.

5. Gminna Rada Seniorów – partner w tworzeniu i realizacji strategii senioralnej

Gminna Rada Seniorów w Czchowie działa w obecnej kadencji od czerwca 2024 r. Zgodnie ze statutem reprezentuje środowisko osób starszych i ma charakter konsultacyjny, doradczy, opiniodawczy oraz inicjatywny w sprawach ważnych dla seniorów. Ustawa o samorządzie gminnym przyznaje gminnym radom seniorów funkcję konsultacyjną, doradczą i inicjatywną oraz możliwość kierowania do Burmistrza pytań i wniosków w formie uchwał. Członkowie Gminnej Rady Seniorów wykonują swoją pracę społecznie i nie pobierają za nią wynagrodzenia.
W Czchowie Rada nie ogranicza swojej działalności do opiniowania dokumentów. Od początku obecnej kadencji organizuje i współorganizuje spotkania oraz wydarzenia dla seniorów, inicjuje projekty, współpracuje ze stowarzyszeniami, instytucjami i innymi podmiotami, uczestniczy w przygotowywaniu wniosków projektowych oraz podejmuje własne uchwały i rekomendacje. W 2026 r. jest także jednym z głównych partnerów społecznych projektu, w ramach którego przygotowywane są niniejsze założenia.
Ta aktywność ma znaczenie dla przyszłej strategii senioralnej. Rada pozostaje w bezpośrednim kontakcie

z seniorami z różnych miejscowości, zna problemy zgłaszane podczas spotkań i wydarzeń oraz może dostrzegać potrzeby, które nie zawsze są widoczne w danych administracyjnych. Jednocześnie sama inicjuje część działań, dlatego powinna być traktowana nie tylko jako podmiot opiniujący gotowe rozwiązania, lecz jako partner w ich przygotowaniu i realizacji.

W przygotowanych rekomendacjach Gminna Rada Seniorów w Czchowie wskazuje w szczególności na potrzebę:

- rozwijania sieci miejsc aktywności seniorów w różnych miejscowościach gminy, w tym poprzez wykorzystanie istniejących świetlic, szkół i innych obiektów oraz organizowanie części działań także poza centrum gminy,
- utworzenia Dziennego Domu Seniora,
- przygotowywania rocznego planu działań senioralnych przy udziale Gminnej Rady Seniorów,
- utworzenia stałej i łatwo dostępnej zakładki „Seniorzy" na stronie internetowej gminy,
- rozwijania oferty dla seniorów również poza centrum gminy,
- stałego uwzględniania opinii seniorów przy przygotowywaniu nowych programów i projektów,
- udziału Gminnej Rady Seniorów w okresowej ocenie realizacji przyszłej strategii senioralnej,
- rozwijania lokalnego partnerstwa pomiędzy samorządem, MOPS, instytucjami kultury, organizacjami społecznymi, KGW i OSP,
- ponownego podjęcia działań zmierzających do przystąpienia Gminy Czchów do programu Ogólnopolska Karta Seniora i uzyskania certyfikatu „Gmina Przyjazna Seniorom".

W 2026 r. Gminna Rada Seniorów ponownie podjęła temat szerszego wykorzystania Ośrodka Aktywności Społecznej „Leśniczówka" przez seniorów nieuczestniczących w programie Senior+. Nie jest to nowy postulat. Już Uchwałą nr 7/2025 z 12 sierpnia 2025 r. Rada wystąpiła z inicjatywą utworzenia Klubu Seniora dostępnego dla wszystkich seniorów gminy przy nowo tworzonym Klubie Senior+. Klub Senior+ został następnie uruchomiony w „Leśniczówce", jednak wcześniejszy postulat szerszego udostępnienia tego miejsca nie został zrealizowany w zakładanym zakresie. Dlatego Rada ponowiła rekomendację, wskazując możliwość wykorzystania „Leśniczówki" również jako miejsca spotkań, integracji, edukacji i aktywności dla szerszej grupy seniorów.

Do wcześniejszych postulatów Rady, które pozostają aktualne, należy również Ogólnopolska Karta Seniora. 19 grudnia 2024 r. Gminna Rada Seniorów w Czchowie podjęła Uchwałę nr 7/2024, upoważniającą Przewodniczącego Rady do wystąpienia do Burmistrza Czchowa z wnioskiem o przystąpienie Gminy Czchów do programu Ogólnopolska Karta Seniora oraz o uzyskanie certyfikatu „Gmina Przyjazna Seniorom".
W odpowiedzi z 27 grudnia 2024 r. Burmistrz poinformował Radę o analizie możliwości wdrożenia programu i kontakcie ze Stowarzyszeniem MANKO. Do czasu przygotowania niniejszych założeń Gmina Czchów nie przystąpiła do programu. Potrzeba ta pozostaje aktualna również dlatego, że w Ankiecie nr 2 wprowadzenie Ogólnopolskiej Karty Seniora wskazało 35 osób.
W przyszłej strategii senioralnej GRS powinna pełnić trzy role równocześnie: reprezentować głos seniorów, współtworzyć i konsultować nowe rozwiązania oraz – w granicach swoich możliwości – inicjować
i współorganizować działania społeczne. Ważny jest także udział Rady w okresowej ocenie realizacji przyjętych kierunków. Dzięki temu polityka senioralna może być tworzona nie tylko „dla seniorów", lecz wspólnie z nimi.

6. Najważniejsze potrzeby wynikające z badań i konsultacji

Zdrowie, profilaktyka i rehabilitacja

Zdrowie jest najbardziej jednoznacznie powtarzającym się obszarem w obu badaniach. W Ankiecie nr 2 problemy zdrowotne w codziennym życiu wskazały 64 osoby (52,9% respondentów), a 75 osób (62%) uznało opiekę zdrowotną za jedno z najważniejszych działań. Tylko 50 osób (41,7% odpowiadających na to pytanie) oceniło dostęp do potrzebnej opieki jako pełny. W pierwszej ankiecie powtarzały się problemy z rehabilitacją, dostępem do specjalistów, czasem oczekiwania i dojazdem do świadczeń. W praktyce oznacza to potrzebę łączenia profilaktyki, rehabilitacji, informacji o świadczeniach i możliwości dotarcia do usług.

Integracja, aktywność i stałe miejsca spotkań

Seniorzy są aktywni, ale jednocześnie wyraźnie oczekują bardziej regularnych form integracji.
W Ankiecie nr 2 spotkania i integrację wskazało 76 osób (62,8% respondentów), kulturę i wydarzenia 56 osób (46,3%), a wyjazdy 55 osób (45,5%). W odpowiedziach otwartych wielokrotnie pojawiało się codzienne lub regularnie dostępne miejsce spotkań, wykorzystanie świetlic, szkół i innych istniejących obiektów oraz potrzeba działań także poza centrum gminy. Ważne jest więc nie tylko zwiększanie liczby imprez, ale stworzenie trwałych warunków do spotykania się i utrzymywania relacji.

Wsparcie osób mniej samodzielnych

Obok aktywnych seniorów istnieje grupa mieszkańców, dla których rośnie znaczenie pomocy w codziennym życiu. W Ankiecie nr 1 około 18% osób ujętych w odpowiedziach dotyczących samodzielności wskazało potrzebę pomocy. W Ankiecie nr 2 pomoc w codziennym funkcjonowaniu wybrało 35,5% respondentów jako jedno z ważniejszych działań. Wymaga to rozwijania usług środowiskowych i dziennych form wsparcia, które mogą jak najdłużej podtrzymywać samodzielność seniora i jednocześnie odciążać rodziny.

Transport i dostępność usług

Transport nie jest problemem wszystkich seniorów, ale dla osób, których dotyczy, może decydować o możliwości skorzystania z wielu innych usług. W obu ankietach pojawiały się trudności z dojazdem do lekarza, rehabilitacji, zakupów i wydarzeń. Przy rozproszonej strukturze osadniczej mobilność trzeba więc traktować jako warunek rzeczywistego dostępu do oferty gminy.

Cyfryzacja, bezpieczeństwo i informacja

W Ankiecie nr 2 30,8% respondentów nie korzysta z internetu, a 47,9% nie czuje się w sieci bezpiecznie lub raczej bezpiecznie. Jednocześnie 73,2% osób odpowiadających na pytanie o dalszą naukę chciałoby lepiej korzystać z internetu. Wyniki te pokazują potrzebę dalszej edukacji cyfrowej, ale również utrzymywania tradycyjnych kanałów informacji. Dostęp do ważnych wiadomości nie powinien zależeć od regularnego korzystania z internetu czy mediów społecznościowych.

Głos seniorów w sprawach lokalnych

W ankietach i konsultacjach powraca potrzeba stałego dialogu z osobami starszymi oraz lepszego wykorzystania potencjału Gminnej Rady Seniorów. Nie chodzi o konsultowanie każdej bieżącej decyzji, lecz o włączanie seniorów w sprawy, które bezpośrednio wpływają na ich dostęp do usług, transportu, miejsc aktywności czy nowych programów kierowanych do mieszkańców 60+.

Ogólnopolska Karta Seniora

W Ankiecie nr 2 35 osób wskazało potrzebę wprowadzenia Ogólnopolskiej Karty Seniora. To rozwiązanie nie zastępuje usług publicznych, ale może uzupełniać lokalną strategię senioralną, dając osobom starszym dostęp do ulg i ofert partnerów w zakresie m.in. zdrowia, kultury, rekreacji i usług. Wynik ankiety potwierdza zasadność postulatu formalnie zgłoszonego przez Gminną Radę Seniorów w Uchwale nr 7/2024. Ponieważ Gmina Czchów dotychczas nie przystąpiła do programu, kierunek ten pozostaje aktualny.

7. Główne kierunki strategii senioralnej Gminy Czchów na lata 2026–2030

Zebrane materiały pozwalają wskazać osiem wzajemnie uzupełniających się kierunków. Nie są one zamkniętym katalogiem zadań. Mają porządkować priorytety, które w kolejnych latach można rozwijać w rocznych planach, projektach i decyzjach budżetowych.

1. Zdrowie, profilaktyka i rehabilitacja

Kierunek obejmuje dalszy rozwój działań profilaktycznych i edukacji zdrowotnej, poprawę dostępu do informacji o świadczeniach i możliwościach rehabilitacji oraz uwzględnianie kwestii dojazdu przy organizowaniu lokalnych działań zdrowotnych. W miarę możliwości warto rozwijać lokalne akcje profilaktyczne, konsultacje i zajęcia wspierające sprawność.

2. Dzienny Dom Seniora i wsparcie osób o ograniczonej samodzielności

Jednym z ważnych kierunków pozostaje utworzenie dziennego domu opieki dla osób starszych i/lub osób z niepełnosprawnością, określanego lokalnie jako Dzienny Dom Seniora. Placówka nie zastępowałaby Klubu Senior+ ani usług opiekuńczych, lecz uzupełniałaby je o bezpieczną, dzienną formę wsparcia dla osób wymagających bardziej regularnej pomocy. Jej zakres powinien odpowiadać realnym potrzebom mieszkańców i możliwościom organizacyjnym gminy.

3. Sieć miejsc aktywności seniorów

Warto szerzej wykorzystywać istniejące świetlice, remizy, szkoły i inne obiekty jako lokalne miejsca spotkań seniorów. Przy rozproszonej zabudowie część działań powinna odbywać się rotacyjnie w różnych miejscowościach. Sieć miejsc oznacza przede wszystkim korzystanie z istniejącej infrastruktury, a nie automatyczne tworzenie nowych placówek. Osobnym elementem jest szersze wykorzystanie Ośrodka Aktywności Społecznej „Leśniczówka” przez seniorów nieobjętych programem Senior+.

4. Mobilność i dostęp do usług

Przy planowaniu usług, wydarzeń i nowych programów trzeba brać pod uwagę potrzeby transportowe seniorów oraz dostępność architektoniczną i cyfrową. Sama obecność połączenia transportowego nie zawsze oznacza realną dostępność – ważne jest także to, czy senior może dotrzeć na wizytę, rehabilitację, zajęcia lub wydarzenie i wrócić do miejsca zamieszkania.

5. Aktywność społeczna, kultura i przeciwdziałanie samotności

W kolejnych latach warto utrzymywać i rozwijać spotkania, wyjazdy, wydarzenia kulturalne, zajęcia ruchowe, edukacyjne i międzypokoleniowe. Dobrym zasobem jest również wiedza seniorów o lokalnej historii i tradycji. Oferta powinna docierać zarówno do osób już aktywnych, jak i do tych, które rzadziej uczestniczą w życiu społecznym.

6. Kompetencje cyfrowe i wielokanałowa informacja

Potrzebne jest dalsze rozwijanie umiejętności korzystania z internetu, e-usług i zasad bezpieczeństwa cyfrowego. Jednocześnie najważniejsze informacje dla seniorów powinny być przekazywane także w tradycyjny sposób i w miejscach, z których osoby starsze korzystają na co dzień.

7. Stały udział seniorów i Gminnej Rady Seniorów

Przy większych przedsięwzięciach skierowanych do osób starszych warto wcześniej zebrać opinie seniorów lub GRS. Rada powinna mieć również możliwość udziału w okresowej ocenie realizacji strategii senioralnej i zgłaszania wniosków wynikających z bieżącego kontaktu ze środowiskiem.

8. Współpraca i koordynacja działań

Ważne jest rozwijanie współpracy pomiędzy Gminą, GRS, MOPS, instytucjami kultury, biblioteką, organizacjami społecznymi, KGW, OSP i innymi podmiotami. Chodzi przede wszystkim o lepsze wykorzystanie istniejących zasobów, wymianę informacji i takie planowanie działań, aby wzajemnie się uzupełniały.

Rozwiązanie przekrojowe: Ogólnopolska Karta Seniora

Poza ośmioma głównymi kierunkami warto również uwzględnić możliwość przystąpienia Gminy Czchów do programu Ogólnopolska Karta Seniora i uzyskania certyfikatu „Gmina Przyjazna Seniorom". Postulat ten był już wcześniej przedstawiany przez Gminną Radę Seniorów i pozostaje aktualny. Jego zasadność potwierdziły także wyniki badania ankietowego przeprowadzonego w 2026 r., w którym seniorzy wskazywali potrzebę wprowadzenia tego rozwiązania.

8. Jak przełożyć założenia na działania

Założenia będą użyteczne wtedy, gdy przełożą się na możliwe do wykonania działania. Nie potrzebują rozbudowanego systemu sprawozdawczego. Wystarczy prosty sposób planowania i okresowego sprawdzania postępów, odrębny od formalnego monitoringu Strategii Rozwoju Gminy.

Proponuje się, aby dalsze prace opierały się na kilku zasadach:

- przygotowywanie rocznego planu najważniejszych działań senioralnych z udziałem Gminnej Rady Seniorów;
- jasne wskazywanie przy poszczególnych działaniach podmiotu odpowiedzialnego oraz partnerów; współpraca z GRS i organizacjami społecznymi powinna uzupełniać działania gminy i jej jednostek;
- wykorzystywanie w pierwszej kolejności istniejących obiektów, zasobów i możliwości współpracy, a nowe rozwiązania infrastrukturalne poprzedzanie analizą potrzeb i kosztów;
- sięganie po środki zewnętrzne i partnerstwa z organizacjami społecznymi tam, gdzie zwiększa to szanse realizacji potrzebnych działań;
- okresowa, np. dwuletnia, ocena realizacji głównych kierunków z udziałem Gminnej Rady Seniorów.

Wskaźniki powinny być proste i możliwe do zebrania. Mogą dotyczyć m.in. liczby seniorów korzystających z usług i działań, liczby miejscowości objętych ofertą, działań profilaktycznych i edukacyjnych, inicjatyw realizowanych we współpracy z GRS oraz postępu w tworzeniu dziennych form wsparcia. Nie chodzi o mnożenie danych, ale o możliwość sprawdzenia, czy przyjęte kierunki rzeczywiście są realizowane.

9. Podsumowanie

Zebrany materiał daje spójny obraz potrzeb seniorów Gminy Czchów. Najważniejsze wyzwanie nie sprowadza się do jednej nowej usługi ani do zwiększania liczby pojedynczych wydarzeń. Potrzebne jest łączenie aktywizacji z pomocą dla osób mniej samodzielnych, zdrowia z mobilnością, cyfryzacji z tradycyjną informacją oraz działań samorządu z potencjałem organizacji społecznych i Gminnej Rady Seniorów.

Wiele elementów tego podejścia jest już obecnych w Strategii Rozwoju Gminy Czchów do 2037 roku i w działaniach prowadzonych na terenie gminy. Założenia na lata 2026–2030 mają pomóc je uporządkować, rozwinąć i lepiej dostosować do potrzeb zgłaszanych przez samych seniorów.

Szczególne znaczenie ma zasada, że strategia senioralna nie powinna być tworzona wyłącznie dla osób starszych. Powinna powstawać z ich udziałem – poprzez konsultacje, pracę Gminnej Rady Seniorów i stały kontakt z mieszkańcami poszczególnych miejscowości.

Materiały wykorzystane w opracowaniu

- dane Urzędu Miejskiego w Czchowie i MOPS – stan na początek września 2026 r.;
- raporty z Ankiety nr 1 i Ankiety nr 2 oraz synteza ich wyników;
- protokoły i materiały 10-osobowego Zespołu Projektowego;
- rekomendacje Gminnej Rady Seniorów w Czchowie;
- publiczne informacje dotyczące wcześniejszych inicjatyw Gminnej Rady Seniorów, w tym Ogólnopolskiej Karty Seniora i działalności Rady;
- Strategia Rozwoju Gminy Czchów do 2037 roku oraz informacje publiczne dotyczące funkcjonujących działań i usług senioralnych;
- Statut Gminnej Rady Seniorów w Czchowie oraz art. 5c ustawy o samorządzie gminnym, w tekście jednolitym: Dz. U. z 2026 r. poz. 662;

Dofinansowane przez Unię Europejską

„Grant realizowany ze środków Unii Europejskiej w ramach projektu SPLOT WARTOŚCI 2.0”

Program finansowany jest przez Unię Europejską. Wyrażone opinie i poglądy są wyłącznie poglądami autora (autorów) i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy Unii Europejskiej lub Komisji Europejskiej. Ani Unia Europejska, ani organ przyznający finansowanie nie mogą ponosić za nie odpowiedzialności.